

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

До 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди

**ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ:
ДОСВІД, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
другого року навчання
факультету початкового навчання**

11 жовтня 2022 року

**Харків
2022**

*Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол № 9 від 21 вересня 2022 р.*

Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи: матеріали II науково-практичної інтернет-конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти другого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди (11 жовтня 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. д. пед. н., доц. В. В. Ушмарової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 68 с.

Збірник містить матеріали конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти другого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам початкової освіти. Розкриваються питання теорії та методики навчання і виховання у початковій школі, інноваційних підходів у роботі вчителя початкових класів, інклюзивного простору в освітньому процесі початкової школи, історико-педагогічних та компаративістських аспектів початкової освіти.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і викладачів закладів вищої освіти.

школярів

Кремєниця Анастасія Досвід реалізації педагогічної освіти батьків молодших школярів у сучасних умовах в Україні 51

Кузнєцова Наталія Досвід організації педагогічного партнерства школи і сучасної сім'ї 52

Садовнича Анастасія Організація педагогіки партнерства у процесі соціалізації молодших школярів 53

СЕКЦІЯ 5

РОЗВИТОК ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Козорог Вероніка Поглиблене вивчення навчального матеріалу як основа розвитку обдарованості 54

Пашкова Марина Особливості організації психолого-педагогічного супроводу академічно обдарованих учнів 55

СЕКЦІЯ 6

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА КОМПАРАТИВІСТСЬКІ СТУДІЇ

Бережна Ольга Практична реалізація ідей А. Макаренка у сімейному вихованні 56

Борисовська Юлія Дидактика К.Д. Ушинського 57

Гасанова Гюльшад Джамал кизи Педагогічні ідеї Г. Ващенко в розбудові національної системи освіти 58

Демченко Наталія Народна педагогіка про формування працелюбства у дітей 59

Дрозд Юлія Досвід просвітницької діяльності Б. Грінченка 60

Мацишина Світлана Методи навчання читання в домашній освіті першої половини XIX ст. 61

Мирошнікова Ганна Практична реалізація ідей В. Сухомлинського щодо гуманістичного виховання молодших школярів 62

Навроцька Катерина Практична реалізація ідей В. Сухомлинського щодо вимог до особистості вчителя 63

Підгорна Тетяна Педагогічні погляди С. Русової щодо виховання особистості 64

Тер-Арсенян Наталія Підготовка вчителя початкових класів: погляд К.Д. Ушинського 65

Хоменко Юлія Цінності сімейного виховання у педагогічній спадщині А. Макаренка 66

Шведова Наталія С. І. Миропольський про роль просвітництва 67

Методи навчання читання в домашній освіті першої половини ХІХ ст.

Мацішина Світлана

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, професор Н.М. Якушко

У змісті діяльності домашніх наставників і вчителів у досліджуваний період використовувався широкий спектр методів: методи навчання (літероскладовий, складовий, звуковий синтетичний, звуковий аналітичний методи, методи початкового навчання грамоти Д. Оболенського, Жакото, методи перекладу – текстуально-перекладний та граматико-перекладний, словесні, наочні, практичні) та виховання (метод прикладу, змагання, доручення, заохочення та покарання, переконання, навіювання, слово як важливий засіб виховання).

На особливу увагу заслуговують методи навчання читання. Так, на початку ХІХ століття у практиці початкового домашнього навчання читання використовувався літероскладовий метод, сутність якого полягала у механічному заучуванні літер, їх назв, складів та слів. Зазначений метод викликав у учнів багато складнощів та труднощів. Спочатку використання методу передбачалось заучування напам'ять усіх літер алфавіту. Наступним кроком було вивчення складів. Вихованці заучували штучно утворені склади, які не вживались в усному та письмовому мовленні. Окрім громіздкості у використанні цього методу суттєвим недоліком була неефективність його практичного застосування.

Другим етапом у навчанні було читання по складах: спочатку вихованець вимовляв повну назву кожної літери, потім утворював склади і нарешті поєднував ці склади у слова. Термін даного навчання становив приблизно рік. До суттєвого недоліку зазначеного методу можна віднести відсутності у ньому акцентування на звуках. Складна назва літери була досить незручною для сприйняття звуку, який читається.

Крім того, в зазначений історичний період у практиці початкового домашнього навчання грамоти застосовувались методики Д. Оболенського, Жакото. Методика Д. Оболенського передбачала застосування: звукового синтетичного методу навчання грамоти. Її сутність полягала у промовлянні та заучуванні окремо голосних і приголосних звуків. Надалі відбувалось їх складання у слова. Суттєвим недоліком даної методики було відсутність зауваження щодо позначення однією літерою кількох звуків. Методика навчання грамоти Жакото ґрунтувалась на основі звукового аналітичного методу. Використання цього методу полягало у знаходженні в знайомому тексті вивчених слів, розклад їх на склади, на звуки, пояснення як вони пишуться. Подальше написання слів відбувалось за зразком. Аналіз історико-педагогічної літератури дає підстави стверджувати, що методика використання методики Жакото було досить поширеним явищем серед домашніх наставників і вчителів першої половини ХІХ століття.

Вибір форм та методів обумовлювався педагогічною майстерністю гувернера.